

Република Србија
ВРХОВНИ СУД СРБИЈЕ
Рев2 773/06
17.10.2006. година
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд Србије у Београду, у већу састављеном од судија: Предрага Трифуновића, председника већа, Весне Поповић, Јасминке Станојевић, Мирјане Грубић и Миломира Николића, чланова већа, у парници из радног односа тужиље АА, чији је пуномоћник АБ адвокат, против туженог "ББ", ради поништаја одлуке и заснивања радног односа, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Окружног суда у Београду Гж.І бр.1765/04 од 25.11.2005. године, у седници одржаној на дан 17.10.2006. године, донео је

П Р Е С У Д У

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуде Окружног суда у Београду Гж.І бр.1765/04 од 25.11.2005. године и Четвртог општинског суда у Београду П.1.бр.1040/01 од 30.10.2003. године у ставу II изреке и усваја тужбени захтев, па се поништава решење туженог бр. 01-12112 од 19.12.2001. године о престанку фактичког рада (став II изреке).

УКИДАЈУ СЕ пресуде Окружног суда у Београду Гж.І бр.1765/04 од 25.11.2005. године и Четвртог општинског суда у Београду П.1.бр.1040/01 од 30.10.2003. године у ставу I изреке у делу у коме је одбачена тужба у делу захтева да се тужени обавезе да са тужиљом заснује радни однос на неодређено време и да се тужени обавезе да тужиљу распореди на послове у оквиру њене стручне спреме и у ставу III изреке у погледу одлуке о трошковима парничног поступка и предмет у тим деловима враћа првостепеном суду на поновно суђење.

О б р а з л о ж е њ е

Пресудом Четвртог општинског суда у Београду П.1.бр.1040/01 од 30.10.2003. године, ставом првим изреке, одбачена је тужба у делу у коме је тужиља тражила да се тужени "ББ" обавезе да са тужиљом заснује радни однос на неодређено време и да се тужени обавезе да тужиљу распореди на послове у оквиру њене стручне спреме, ставом другим изреке, одбијен тужбени захтев у делу у коме је тражила да се поништи решење туженог о престанку фактичког рада бр. 01-12112 од 19.12.2001. године и ставом трећим изреке, одбијен захтев тужиље за накнаду трошкова парничног поступка.

Окружни суд у Београду пресудом Гж.І бр.1765/04 од 25.11.2005. године, одбио је као неосновану жалбу тужиље и првостепену пресуду потврдио.

Против правоснажне пресуде донете у другом степену благовремено је изјавила ревизију тужиља побијајући је због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност побијане пресуде на основу чл. 386. ЗПП, ("Службени лист СФРЈ", бр. 4/77... "Службени лист СРЈ", бр. 15/98 и 3/02), који се на конкретан случај примењује на основу овлашћења из чл. 491. ст. 4. ЗПП ("Службени гласник РС", бр. 125/2004) Врховни суд је нашао да је тужиљина ревизија основана.

Према утврђеном чињеничном стању, решењем генералног директора туженог од 19.12.2001. године тужиљи је престао фактички рад код туженог на радном месту референт I групе у финансијским пословима у Одељењу књиговодства обрачуна саобраћаја. Тужиља је код туженог засновала радни однос на одређено време на основу јавног огласа по одлуци Комисије за радне односе туженог од 14.7.1989. године и решења директора туженог од 11.9.1989. године на радном месту контисте ради замене одсутне раднице ВВ до њеног повратка са боловања. По повратку ВВ са породилског одсуства, тужиља је наставила да ради код туженог и решењем о распоређивању од 19.3.1993. године распоређена на послове референта I групе чиме је само промењен назив радног места на коме је првобитно засновала радни однос, док је садржина послова остала неизмењена. Овим решењем је констатовано да тужиљин распоред траје до повратка ВВ на рад иако је ВВ у време доношења тог решења радила код туженог. По повратку са породилског одсуства запослена ВВ дана 26.2.1990. године непрекидно је радила до доношења оспорене одлуке о престанку фактичког рада тужиље и наставила да обавља послове радног места референта контисте, односно референта I групе, а по њеном повратку на рад број извршилаца на радном месту референтна контисте је повећан за једног извршиоца.

На основу овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су закључили да је тужиља радни однос засновала на основу чл. 19. Закона о радним односима ("Службени гласник СРС", бр. 37/86) до повратка одсутног радника. Повратком одсутног радника ВВ на рад тужиљи је престао рад тако да је сваки даљи рад код туженог био фактички рад а не радни однос. Због тога је, по схватању нижестепених

својим делом рад код туженог одно фактички рад а не радни однос. 2001. године је, по схватању нижестепених судова, решење туженог од 19.12.2001. године законито јер је тужила све време рада од 1989. године па до доношења оспореног решења 19.12.2001. године била само у државини права из радног односа, али не и титулар тог права због чега је законито решење туженог, па је у том делу тужбени захтев тужиле одбијен.

Нижестепени судови закључују да је тужба недозвољена у делу у коме тужила тражи да се тужени обавезе да са њом заснује радни однос на неодређено време и да је распореди на послове у оквиру њене стручне спреме, пошто је она ову тужбу поднела после ступања на снагу Закона о раду (28.12.2001. године), којим је у чл. 16. прописано да се радни однос заснива уговором о раду а уговор о раду закључују запослени и послодавац, што значи да је уговор о раду резултат сагласности воље уговарача. Како се радни однос заснива уговором о раду то, по схватању нижестепених судова, суд није овлашћен да налаже послодавцу обавезу да заснује радни однос са запосленим уз обавезу да са запосленим закључи уговор о раду у складу са чл. 19. Закона о раду јер је то правни акт којим се изражава сагласност воље о заснивању радног односа, због чега је у том делу тужба одбачена.

Основано се у ревизији тужиле указује да су нижестепени судови погрешно применили материјално право.

Тужила је радни однос на одређено време засновала на основу јавног огласа, а по одлуци Комисије за радне односе туженог од 14.7.1989. године и решења директора туженог од 11.9.1989. године ради замене одсутног радника. У то време био је на снази Закон о радним односима ("Службени гласник СРС", бр. 37/86...12/89) који је у чл. 19. ст. 1. прописивао да радник радни однос заснива на неодређено време. Ставом 2. овог члана било је прописано да изузетно радник заснива радни однос на одређено време у случају и под условом: кад извршење одређеног посла по својој природи траје одређено време али не дужи од 9 месеци у једној календарској години, кад се привремено повећа обим рада који не може да траје дужи од 6 месеци и кад због вршења послова и радних задатака треба заменити привремено одсутног радника. Ставом 8. тог члана било је прописано да радник који је радни однос засновао на одређено време, заснива радни однос на неодређено време ако раднику кога је замењивао престане радни однос и кад привремено повећани обим рада постане трајан, осим за послове и задатке при чијем вршењу радник има посебна овлашћења и одговорности. Међу странкама у току парнице није било спорно да је тужила наставила рад код туженог и по повратку ВВ, ради чије замене је и засновала радни однос, што говори у прилог тужилиној тврдњи да је привремено повећани обим рада постао трајан. С тога је, по оцени Врховног суда, тужила код туженог засновала радни однос на неодређено време, па решење туженог о престанку фактичког рада није законито. Тужила је код туженог радила на истим пословима на које је примљена ради замене одсутног радника све до доношења оспореног решења, што све упућује на закључак да није засновала радни однос на одређено време само до повратка одсутног радника, него због привремено повећаног обима рада. С обзиром да је овај привремено повећани обим рада, по истеку 6 месеци постао трајан, што потврђује и решење о распоређивању тужиле донето 19.3.1993. године, (иако је и у њему наведено да се тужила распоређује на послове референта контисте као замена ВВ која је у то време била присутна на раду), то је радни однос заснован на одређено време постао радни однос на неодређено време.

Како је на потпуно и правилно утврђено чињенично стање од стране нижестепених судова погрешно примењено материјално право, то су обе нижестепене пресуде у овом делу преиначене и тужбени захтев тужиле усвојен, те поништено решење туженог од 19.12.2001. године, применом чл. 395. ст. 1. ЗПП.

Побијане пресуде у делу који садржи решење о одбацивању тужбе којом је тужила тражила да се тужени обавезе да са њом заснује радни однос на неодређено време и да је распореди на послове у оквиру њене стручне спреме, захваћене су битном повредом одредаба парничног поступка из чл. 354. ст. 2. тач. 14. ЗПП јер не садрже разлоге због чега суд сматра да је тужба недозвољена, због чега се пресуде у том делу не могу испитати, па су у том делу укинуте.

Враћање радника на рад и распоређивање на радно место које одговара његовој стручној спреми је нужна последица поништавања одлуке о престанку радног односа. Због тога у том делу тужба није недозвољена већ је требало одлучити у меритуму усвајањем или одбијањем тужбеног захтева. Како то није учињено, то је у овом делу решење укинато и предмет враћен првостепеном суду на поновно суђење применом чл. 394. ст. 1. ЗПП.

Укинута је у одлука о трошковима парничног поступка јер зависи од коначног исхода спора.

На основу изложеног, одлучено је као у изреци.

Председник већа-судија,

Предраг Трифуновић, с.р.

За тачност отправка

Управитељ писарнице

Мирјана Војводић

сд

